

Міністерство освіти
і науки України

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
Юридичний факультет
Кафедра приватного права

Білостоцький державний університет
(м. Білосток, Республіка Польща)

Відділення Білостоцького
університету у м. Вільнюс
(Литва)

Університет «Ovidius» в м. Констанца
University in Constanta
(Румунія)

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
(м. Харків, Україна)

Університет імені Матея Бела
в м. Банська Бистриця
(Словакія)

Люблінський католицький університет Іоана Павла II
(Республіка Польща)

Національний університет
«Одеська юридична академія»
кафедра трудового права
та соціального забезпечення
(м. Одеса, Україна)

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЦИФРОВУ ЕРУ

.....

МАТЕРІАЛИ

У Міжнародної науково-практичної конференції

13 листопада 2024 року
м. Чернівці

Міністерство освіти і науки України

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПРИВАТНОГО ПРАВА
(М. ЧЕРНІВЦІ, УКРАЇНА)**

**БІЛОСТОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. БІЛОСТОК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

**ВІДДІЛЕННЯ БІЛОСТОЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У М. ВІЛЬНЮС
(ЛИТВА)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
(М. ХАРКІВ, УКРАЇНА)**

**УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МАТЕЯ БЕЛА В М. БАНСЬКА БИСТРИЦЯ
(СЛОВАКІЯ)**

**УНІВЕРСИТЕТ «OVIDIUS» В М. КОНСТАНЦА
UNIVERSITY IN CONSTANTA
(РУМУНІЯ)**

**ЛЮБЛІНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІОАНА ПАВЛА ІІ
(РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(ОДЕСА, УКРАЇНА)**

ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЦИФРОВУ ЕРУ

*Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції
13 листопада 2024 року
м. Чернівці*

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 341.231.14:004.8](08)

П 685

Редакційна колегія:

Ніна Гетьманцева, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Оксана Кіріяк, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри приватного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (відповідальний секретар);

Андрій Бутирський, суддя господарського суду Чернівецької області, доктор юридичних наук, професор;

Анна Доліва-Клепацка, докторка юридичних наук, професорка кафедри європейського права Білостоцького державного університету;

Любіца Сакторова докторка юридичних наук, професорка університету імені Матей Бела в м. Банська Бистриця;

Єнтоні М. Д. Мерфі, асистент, професор університет «Ovidius» в м. Констанца;

Анджей Гербет, декан юридичного факультету, доктор права Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Роберт Табажєвські, професор Люблінського Католицького університету Іоана Павла II;

Олег Ярошенко, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, проректор з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Олена Середа, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри трудового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Галія Чанишева, докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія»;

Мієчислава Зданович, докторка юридичних наук, професорка відділення Білостоцького університету у м. Вільнюс.

П 685

Правові виклики сучасності: захист прав людини в цифрову еру : матеріали V Міжнар. наук.-практ. онлайн конф. (Чернівці, 13 листопада 2024 року) / [редкол.: Н. Д. Гетьманцева (голова), О. В. Кіріяк (відпов. секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 340 с.

ISBN 978-966-423-929-2

До збірника увійшли матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Правові виклики сучасності: захист прав людини в цифрову еру» (Чернівці, 13 листопада 2024 року).

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано у рукописах.

Для науковців, аспірантів та студентів.

ISBN 978-966-423-929-2

УДК 341.231.14:004.8](08)

Сергій Вавженчук

доктор юридичних наук, проф.,
професор кафедри
трудового права та права соціального
забезпечення ННІ права Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка, вчений секретар науково-
консультативної ради Конситуційного Суду України
(м. Київ, Україна)
aadvokat@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6968-6720

ТИПИ СУБ'ЄКТНОЇ КОМПОЗИЦІЇ РЕГУЛЯТИВНИХ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Питання з'ясування та виокремлення типів суб'єктної композиції регулятивних трудових правовідносин не піднімалося на рівні національної трудо-правової науки. Однак, розстановка суб'єктів регулятивних правовідносин має суттєве значення для з'ясування правової природи, складу, характеру правовідносин та, як наслідок, впливає на правову кваліфікацію. Саме тому є необхідність звернути увагу на виділення правової моделі суб'єктної композиції регулятивних трудових правовідносин та сформулювати основні її типи.

В юридичній літературі виділялася суб'єктна композиція у сфері відповідальності або захисту прав¹. Враховуючи те, що трудові правовідносини виходять за межі захисту та відповідальності, адже існує ціла низка регулятивних трудових правовідносин, існує потреба поширити рамки суб'єктної композиції у цьому векторі. Беручи до уваги структуру трудових правовідносин і доктринальні напрацювання у цьому напрямі [1, с. 117-119], необхідно виділити окремо суб'єктну композицію регулятивних трудових правовідносин.

У першу чергу варто навести визначення суб'єктної композиції регулятивних трудових правовідносин. Так, *суб'єктна композиція регулятивних трудових правовідносин* – це розстановка суб'єктів регулятивних трудових правовідносин, що складаються у процесі реалізації здатності до праці або пов'язані з ним.

В межах суб'єктної композиції регулятивних трудових правовідносин можливо виділити чотири її типи.

Перший тип суб'єктної композиції передбачає, що один із суб'єктів регулятивного трудового правовідношення (особа, на яку покладено регулятивний обов'язок) *сприяє* у досягненні мети реалізації регулятивних трудових прав. Тобто, така особа сприяє в реалізації регулятивних трудових правовідносин між їх сторонами (працівниками, роботодавцями). Наприклад, у разі реалізації соціального партнерства, що пов'язане з багатосторонньою співпрацею їх учасників на різних рівнях тощо.

Другий тип окреслює випадки, коли суб'єктом регулятивних трудових правовідносин виступає *колективне утворення як управнена особа*. Наприклад, таким колективним утворенням є профспілка, трудовий колектив². Наприклад, у відповідності до ст. 22 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» професійні спілки управнена проводити спільні консультації з роботодавцями у межах відповідних правовідносин; виборний орган первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі або організації управнений брати участь у розробці правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи або організації тощо.

¹ Зокрема, О. О. Красавчиков застосовував поняття «суб'єктна композиція» відповідно до майнової відповідальності.

² Трудовий колектив може розглядатися у якості окремого суб'єкта трудових правовідносин за умови встановлення в законі елементів відповідної правосуб'єктності.

Третій тип характерний для випадків реалізації трудового права в односторонньому порядку управненою особою. У цьому випадку особою реалізується регулятивне секундарне право або трудове право, що ґрунтується на односторонній угоді. Управнена особа вчиняє правомірну поведінку, яка не заборонена законом, не порушує права третіх осіб у передбаченому порядку або без такого. Наприклад, коли роботодавець здійснює переведення працівника строком до одного місяця на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди в силу ч. 2 ст. 33 КЗпП України.

Четвертий тип охоплює випадки, коли реалізація регулятивного трудового права залежить від наявності окремого *юридичного факту* (угоди, правозастосовного акту, акту індивідуальної дії) або сукупності відповідних юридичних фактів. Наприклад, коли реалізація регулятивного трудового правовідношення залежить від факту укладеного трудового договору, договору аутстафінгу, трудової угоди або наявного локального нормативного акту індивідуальної дії тощо. У випадку виникнення трудових правовідносин, на підставі трудового договору, реалізація регулятивного суб'єктивного трудового права окреслена такими суб'єктами, як працівник та роботодавець.

Враховуючи наведене, автором було сформовано авторську дефініцію суб'єктної композиції регулятивних трудових правовідносин, а також виокремлені її типи. Наведені міркування є лише ескізом окресленої проблематики, а тому її не вичерпують.

Список використаних джерел:

1. Вавженчук С.Я. Охорона та захист трудових прав працівників : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 592 с.